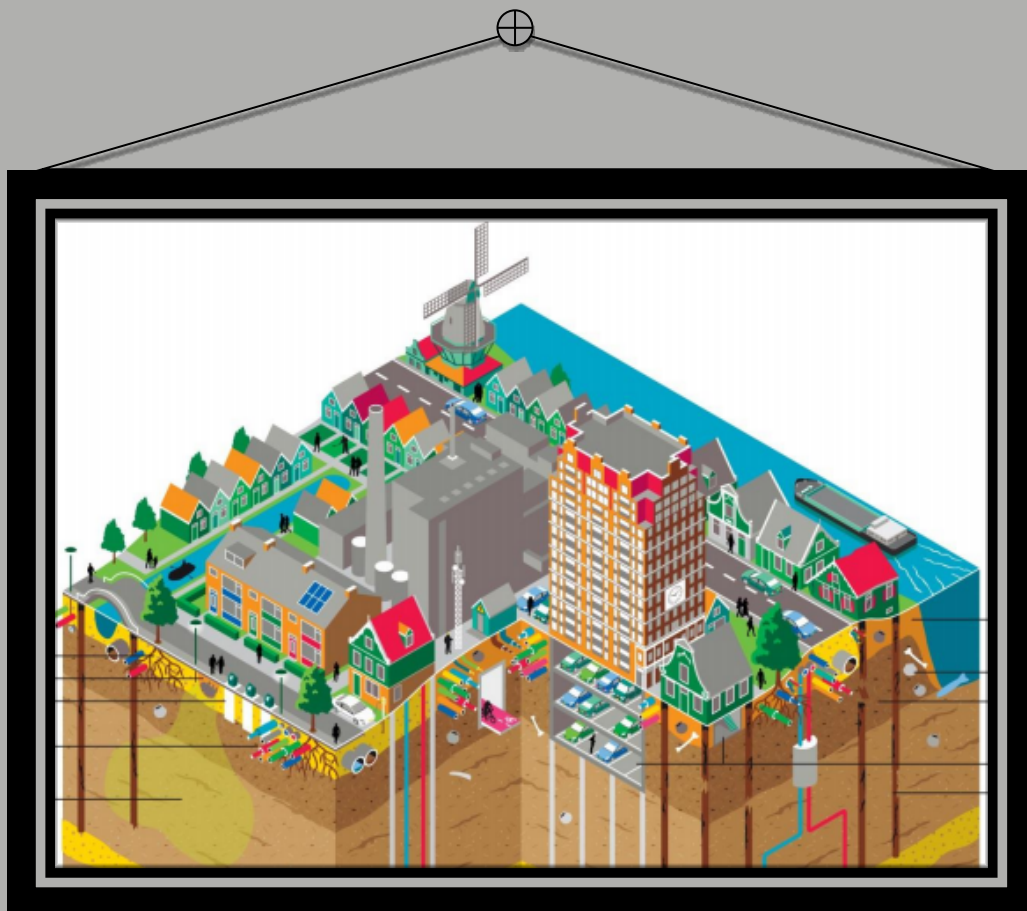

Maatschappelijk Voorzieningenmodel met referentienormen

Zaanstad

Inhoud

1	Sturen op maatschappelijke voorzieningen.....	1
1.1	Introductie	1
1.2	Leeswijzer	1
2	Maatschappelijk Voorzieningenmodel.....	1
2.1	Toelichting van het model	1
2.2	Toepasbaarheid van het model.....	1
2.3	VerZaansing van het model	1
3	Overzicht Zaanse referentienormen voor maatschappelijke voorzieningen.....	1
4	Onderbouwing referentienorm per voorziening	1
4.1	Categorie Onderwijs.....	1
4.2	Categorie Zorg en Welzijn.....	1
4.3	Categorie Ontmoeten	1
4.4	Categorie Kunst en Cultuur	1
4.5	Categorie Sport	1
4.6	Categorie Groen.....	1
4.7	Categorie Spelen en Sporten	1

Opstellers: Yvonne de Groot en Lotte Muis – team Maatschappelijke Voorzieningen
Datum: 9 december 2021
Status: Definitief

1 Sturen op maatschappelijke voorzieningen

1.1 Introductie

Voor u ligt het document ‘Maatschappelijk Voorzieningenmodel met referentienormen Zaanstad’ (hierna: MV-Model). Dit document biedt een kader dat helpt om de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen in beeld te brengen als gevolg van de groei van de stad. Het geeft per soort voorziening *het ruimtebeslag aan in vierkante meters*, waarmee we rekening moeten houden in de integrale gebiedsontwikkeling.

Maatschappelijke voorzieningen voegen kwaliteit toe aan onze stad. Ze zorgen ervoor dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten, dat kinderen en jongeren prettig onderwijs kunnen volgen, dat mensen gezond bewegen en spelen, laagdrempelig toegang hebben tot zorg en welzijn en zich kunnen ontspannen, bijvoorbeeld via cultuur. Een leefbare, gezonde en kansrijke stad kan niet zonder goede maatschappelijke voorzieningen. In de verschillende fasedocumenten van MAAK Zaanstad wordt niet voor niets veelvuldig verwezen naar behoefte aan of ontbreken van voorzieningen.

Dit model is een belangrijk instrument om *maatschappelijke voorzieningen te stimuleren*. Het brengt de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen als gevolg van woningtoename in beeld. Veel van deze voorzieningen zullen niet vanzelf door de markt worden opgepakt en ontwikkeld. Actieve stimulering heeft als doel te zorgen dat er op tijd en voldoende voorzieningen in de stad aanwezig zijn, functioneel en aantrekkelijk, op de juiste plekken.

In Zaanstad zijn al veel voorzieningen beschikbaar. Maar als de stad groeit doordat we woningen toevoegen, komen er meer inwoners en is het van belang op tijd rekening te houden met voorzieningen. In financiële zin, maar zeker ook ruimtelijk.

Het programma rond maatschappelijke voorzieningen omvat naast dit MV-model ook:

- Dataset en kaartmateriaal bestaande voorzieningen.
- Gebiedsadviezen, waarin aan de hand van het model én de wijksituatie, voorstellen staan voor toe te voegen voorzieningen.
- Het strategisch maatschappelijke voorzieningenplan, een financiële strategie en de opgave voor de komende jaren (ruimtelijk, kwalitatief, financieel).

Het programma voor sturing op maatschappelijke voorzieningen is één van de instrumenten waarmee de Maatschappelijke Visie wordt gerealiseerd.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het MV-model nader toegelicht. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van alle voorzieningen en de bijhorende referentienormen. Het laatste hoofdstuk vertelt wat er onder iedere voorziening wordt verstaan en hoe de bijhorende referentienorm is herijkt.

2 Maatschappelijk Voorzieningenmodel

2.1 Toelichting van het model

Met de groei van de stad (met 15.000 tot 20.000 woningen erbij tot 2040) is het noodzakelijk dat de voorzieningen meegroeien. Het beleid voor maatschappelijke voorzieningen kent vaak alleen een kwalitatieve opgave en kijkt maar een paar jaar vooruit. Terwijl de vertaling naar de gebiedsontwikkeling een 5 jaar, 10 jaar tot zelfs een 20 jaar perspectief vraagt. En daarnaast is een kwantitatieve 'vierkante meter opgave' van belang, zodat bij de gebiedsontwikkeling (op tijd) een ruimte reservering kan worden gedaan. Met dit MV-model slaan we een brug tussen het maatschappelijke perspectief en het stedelijk perspectief, door de kwantitatieve opgave voor de voorzieningen te bepalen.

De werking van het model is als volgt.

- Uitgangspunt is het aantal nieuw te bouwen woningen.
- Per voorziening is een referentienorm bepaald: $X m^2$ voorziening per 1 nieuwe woning.
- Bepalen van het type woonmilieu. Het woonmilieu zegt iets over de bevolkingsopbouw en de verdeling naar woningtype (%) eengezinswoningen en appartementen) van de nieuwe woningen. Per woonmilieu zijn er (deels) andere referentienormen per voorziening en een andere bevolkingsopbouw. Het type woonmilieu heeft met name effect op de referentienormen voor onderwijs (meer of minder kinderen). En op de referentienorm voor groen (een ruimere opzet dan wel een hoge woningdichtheid zegt iets over de ruimte die gevonden kan worden voor buitenfuncties).
- Bij het toepassen van het model wordt keuze gemaakt in type woonmilieu, waarna er op basis van het aantal nieuwe woningen per voorziening een m^2 behoefte wordt berekend.

Het MV-model heeft 27 typen voorzieningen binnen 8 categorieën. Het gaat om een brede range aan voorzieningen: van scholen tot apotheken en van sportvelden tot speelplekken. De verantwoordelijkheid, rol en financiering van de gemeente bij deze voorzieningen is bij bijna elke voorziening anders. Een onderscheid is te maken tussen (1) sociaal maatschappelijke voorzieningen: verantwoordelijkheid en/of zorgplicht gemeente op fysiek en/of inhoudelijk gebied (onderwijshuisvesting en ontmoeten), en (2) commercieel maatschappelijke voorzieningen: geen verantwoordelijkheid/zorgplicht gemeente op fysiek en/of inhoudelijk gebied, maar wel onderdeel van gemeentelijke beleidsambities noodzakelijk voor een leefbare stad en belangrijk om ruimte voor te reserveren (zorg & welzijn).

2.2 Toepasbaarheid van het model

Referentienormen zijn niet vrijblijvend

De gebiedsontwikkeling MAAK Zaanstad bevindt zich in verschillende faseringen. Soms zijn er al vergaande afspraken en overeenkomsten, waardoor er mogelijk geen ruimte meer is om de opgave uit het gebiedsadvies onverkort mee te nemen. Maar de ruimtebehoefte in de gebiedsadviezen zijn niet vrijblijvend. De voorzieningen zijn immers nodig voor een leefbare en complete wijk. Er komen spelregels hoe de uitvoering van het gebiedsadvies plaatsvindt, onder meer bij financiële en/of ruimtelijke dilemma's. Bij dilemma's is een bestuurlijk afweging op z'n plaats.

Gebiedsadviezen

Het MV-model geeft de kwantitatieve opgave voor een gebied en is het vertrekpunt voor een gebiedsadvies. In het gebiedsadvies wordt altijd de lokale inbedding meegenomen door middel van documentatie, gesprekken met wijkmanagers en procesmanagers een

kwalitatieve aanvulling op de kwantitatieve opgave te maken. Daarin komen vragen aan bod zoals:

- Wat is er al aan voorzieningen? Is er een overschot, een tekort, wat is de kwaliteit en bezettingsgraad?
- Waar zitten kansen voor versterking of combinatie?
- Wat zijn specifieke eigenschappen of knelpunten in een wijk?
- Is er voor bepaalde voorzieningen aanleiding om te differentiëren vanwege bijvoorbeeld kansengelijkheid?
- Zijn er accenten in woningbouw die relevant zijn voor behoefte aan voorzieningen (bijvoorbeeld jongeren of senioren)?
- En vanzelfsprekend spelen ook de financiële mogelijkheden mee. De investeringsmogelijkheden van de gemeente en die van investeerders/ontwikkelaars en (maatschappelijke) ondernemers spelen een rol bij de haalbaarheid.

Dit resulteert in een concreet advies over vierkante meters, locatievoorstellen waar voorzieningen kunnen landen en combinatie- en toepassingsadviezen. Alle adviezen bij elkaar, vormen de opgave die we in Zaanstad hebben als het gaat om maatschappelijke voorzieningen.

Dubbel ruimtegebruik

Het is vaak mogelijk om meerdere ruimteclaims te combineren. Bijvoorbeeld spelen in de openbare ruimte combineren met een groen schoolplein. Sport in de openbare ruimte in combinatie met groenvoorzieningen. Cultuur en ontmoeten hebben ook raakvlakken en zijn te combineren. Ook kunnen zorg- en welzijnsvoorzieningen worden gecombineerd, zodat algemene ruimtes gezamenlijk gebruikt kunnen worden.

MV-model in relatie tot bestaande voorzieningen

Het model met de referentienormen is bedoeld om in beeld te brengen met welke ruimte rekening gehouden moet worden als er woningen bij komen. Het model is niet bedoeld om te toetsen of het bestaande voorzieningenniveau in de stad of een wijk voldoende zijn. Dat komt doordat de demografische cijfers in het model gebaseerd zijn op bevolkingsontwikkeling van nieuwe toe te voegen woningen. Ook geldt dat het huidige aanbod aan voorzieningen (in meters), dat historisch zo gegroeid is, minder relevant als je wilt beoordelen of het voorzieningenniveau toereikend is. Andere factoren zoals wachtlijsten, bezettingsgraden en tevredenheid zeggen dan meer. De koppeling tussen bestaand en nieuw/benodigd komt wél goed tot uiting in de gebiedsadviezen. Een wijk met een ruim aanbod aan voorzieningen waarin woningen worden toegevoegd, kan voor een aantal voorzieningen mogelijk wel gebruik maken van het bestaande aanbod. Dat is maatwerk.

2.3 VerZaansing van het model

De blauwdruk voor het Zaanse MV-model is ontwikkeld door de gemeente Amsterdam. Amsterdam wilde een instrument waarin de behoefte aan voorzieningen zo kwantitatief en ruimtelijk mogelijk in beeld kon worden gebracht, om toe te passen op de grote gebiedsontwikkelingen en nieuwe wijken. Zaanstad is geen Amsterdam en we hebben eigen visies en beleid. Daarom zijn in 2021 de referentienormen herijkt en waar nodig verZaanst. Het model dat nu voorligt, is herkenbaar, passend, logisch en heel goed bruikbaar voor gebruik in onze gemeente. Hieronder is toegelicht welke aanpassingen zijn gedaan ten opzichte van het Amsterdamse model.

Type woonmilieu

Het woonmilieu zegt iets over de verhouding eengezinswoningen en appartementen. Deze verhouding heeft invloed op een aantal referentienormen, met name onderwijs (aantal kinderen) en groen (ruimere opzet of hoge woningdichtheid). Amsterdam gebruikt het model

voor grote uitbreidingswijken (bijvoorbeeld Zeeburg, Houthavens). De gebiedsontwikkeling MAAK Zaanstad gaat veelal over binnenstedelijke/- dorpse ontwikkeling waar woningen landen in een bestaande wijken (bijvoorbeeld Kogerveldwijk) en in transformatiegebieden (bijvoorbeeld Wormerveer Noord). Daarom hebben we een aanpassing gedaan van 3 woonmilieus naar 2 woonmilieus. Het milieu 'centrum-stedelijk' (binnenstad Amsterdam) is voor Zaanstad niet aan de orde.

We passen de twee woonmilieus toe op een voor Zaanstad relevante manier: niet alleen kijken we naar de toegevoegde woningtype-verhouding, maar naar het effect dat die toevoeging heeft op de bestaande woningtypeverdeling; hoe wordt dan de verhouding en welk type woonmilieu ontstaat er dan?

Bevolkingsprognoses

De afdeling Onderzoek & Statistiek heeft bevolkingsprognoses bepaald en gerelateerd aan de 2 woonmilieus. En daarnaast zijn fijnmaziger leeftijdscategorieën toegevoegd:

Amsterdam	0-4	5-19	20-34	35-49	50-79	80+		
Zaanstad	0-4	5-12	13-18	19-27	28-45	46-65	66-79	80+

Terminologie

De Amsterdamse terminologie zijn verZaanst. Bijvoorbeeld het Ouderkindteam is Sociaal Wijkteam, Centrum Jong en Jeugdteam geworden. Daarnaast zijn voorzieningen gesplitst of juist gebundeld. Bijvoorbeeld bij openbaar groen: Amsterdam hanteert twee typen groen, Zaanstad gebruikt één term voor al het groen.

Herijking referentienormen

De referentienormen zijn herijkt, door:

- Het verzamelen van gemiddelde oppervlaktes van huidige type voorzieningen, deze te berekenen en beoordelen. Hiertoe is een geheel nieuwe dataset maatschappelijke voorzieningen samengesteld.
- Gesprekken in de diverse vakgebieden binnen de gemeente.
- Raadplegen van beleidsstukken (landelijk en in Zaanstad).
- Nagaan waar wetgeving aan de orde is.
- De verZaanste referentienorm te beoordelen naar de 2 woonmilieus (hanteren we aparte referentienormen of is het beter 1 referentienorm: 'bovenwijks' toe te passen).
- Analyse en gebruik van data en statistieken van afdeling Statistiek.

Rekenmodel

Het rekenmodel is in een Excel toegepast, zodat het als rekeninstrument gebruikt kan worden. Voor heel Zaanstad of voor een deelgebied, wordt ingevuld wat het aantal woningen is en wat het woonmilieu. Dan rolt 'als vanzelf' de kwantitatieve opgave eruit.

3 Overzicht Zaanse referentienormen voor maatschappelijke voorzieningen

Categorie	Voorziening	Norm Zaanstad Groen blauw	Norm Zaanstad Gemengd stedelijk
Primair onderwijs	Basisschool	1 school/ 2.431 woningen	1 school/ 3.241 woningen
	Buitenruimte basisschool	600 m ² / school (400 leerlingen)	
	Gymzaal	0,7 gymzaal/ school	
	Kinderdagverblijf	8 m ² / kind	
	Buitenruimte kinderdagverblijf	3 m ² / kind	
	Buitenschoolse opvang	6 m ² / kind	
	Buitenruimte BSO	3 m ² / kind	
Voortgezet onderwijs	Peuterspelen	6 m ² / kind	
	Buitenruimte peuterspelen	3 m ² / kind	
Middelbare school	Middelbare school	1 school/ 17.326 woningen	
	Buitenruimte middelbare school	825 m ² / school (1.000 leerlingen)	
	Gymzaal	2 gymzalen/ school	
Zorg en Welzijn	Gezondheidscentrum / praktijkruimte	0,30 m ² / woning	
	Apotheek	0,07 m ² / woning	
	Dagbestedingslocatie	0,03 m ² / woning	
	Sociaal wijkteam	0,05 m ² / woning	
	Centrum Jong	0,019 m ² / woning	
	Jeugdteam	0,013 m ² / woning	
Ontmoeten	Buurthuis/buurtkamer	0,07 m ² / woning	
	Jongerenvoorziening	0,03 m ² / woning	
Kunst en Cultuur	Kunst en cultuur op wijkniveau	0,25 m ² / woning	
	Kunst en cultuur op stadsniveau	0,20 m ² / woning	
Sport	Sporthal	0,12 m ² / woning	
	Veldoppervlak	3,66 m ² / woning	
Groen	Groen	28 m ² / woning	14 m ² / woning
Spelen en sporten	Speelplek	1 plek/ 200 woningen	
	Sport in de openbare ruimte	1 m ² / woning	

4 Onderbouwing referentienorm per voorziening

4.1 Categorie Onderwijs

Op grond van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs hebben we zorgplicht voor de bekostiging van huisvesting van scholen. Het bouwheerschap is wettelijk bij de schoolbesturen belegd. Naast financiering stelt de gemeente ook de locatie ter beschikking.

Primair Onderwijs

Hieronder vallen de referentienormen voor de onderwijs vierkante meters voor basisscholen, het buitenterrein en de gymzalen. Daarnaast de referentienormen voor een kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang (BSO) en peuterspelen (zowel gebouw als buitenterrein). Zaanstad wil werken met integrale kindcentra's (IKC), waarbij een doorlopende leerlijn is door de combinatie van basisschool en kinderopvang op 1 locatie. In de bouwstenennotitie voor het Integraal Huisvestingsplan Primair onderwijs is benoemd dat de ideale schoolgrootte 300 tot 500 leerlingen is, met een absolute bovengrens van 600 leerlingen.

De referentienorm verZaanst op basis van:

- Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2011.
- Actualisatie Integraal Huisvestingsplan 21.1.
- Leerlingenprognoses 2019 (schooljaar 2020/2021).
- Ambitie bereik van peuterspelen.
- Zaanse data over het percentage kinderen dat naar de kinderopvang en BSO gaat.
- Normen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 voor berekening van omvang gebouw en de buitenruimte van kinderdagverblijf, de buitenschoolse opvang (BSO) en het voorschool (peuterspelen).
- De VNG heeft een nieuw model verordening onderwijs huisvesting. Vooruitlopend op een nieuwe Zaanse verordening zijn de vierkante meters normen voor buitenruimte uit de model verordening overgenomen.
- Bezettingsgraden en klokuren gymzalen.
- Referentienorm voor buitenruimte gespecificeerd, bij Amsterdams model niet aanwezig.
- Per woonmilieu een aparte referentienorm, om dat verdeling type woningen gevolgen heeft voor het aantal kinderen en daarmee ook de behoefte aan onderwijs vierkante meters.

Voortgezet Onderwijs

Hieronder vallen de referentienormen voor de onderwijs vierkante meters voor middelbare scholen, het buitenterrein en de sportzalen. Een gemiddelde middelbare school in Zaanstad heeft 1000 leerlingen.

De referentienorm verZaanst op basis van:

- Vastgestelde Integraal Huisvestingsplan VO 2021.
- Leerlingenprognoses 2020 (schooljaar 2020/2021).
- Zaanse data over gemiddelde schoolgrootte in Zaanstad.
- Normen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 voor berekening van omvang gebouw.
- De VNG heeft een nieuwe modelverordening onderwijs huisvesting. Vooruitlopend op een nieuwe Zaanse verordening zijn de vierkante meter norm voor buitenruimte uit de model verordening overgenomen.
- Bezettingsgraden en klokuren sportzalen.

MV-model in relatie tot IHP

De referentienorm in het MV-model zorgt voor een indicatie van de ruimteclaim voor scholen, zodat er in gebiedsontwikkeling voldoende plekken komen voor scholen. De echte besluitvorming over schoollocaties en schoolgroottes vindt plaats in het Integraal Huisvestingsplan. De zorgplicht voor de financiering van scholen (en schoolgroottes) wordt gebaseerd op de leerlingenprognoses die elke jaar worden berekend aan de hand van de actuele stand van de woningbouwontwikkeling.

4.2 Categorie Zorg en Welzijn

De gemeente organiseert de huisvesting van de sociale wijkteams en jeugdteams. De zorgpartijen zijn zelf verantwoordelijk voor accommodaties. Wel zorgt de gemeente ervoor dat er in de gebiedsontwikkeling ruimte komt voor dit type functies, zodat er in de wijken voldoende medische zorg aanwezig is.

De woonvormen zijn in dit model niet meegenomen, omdat daar reeds een kwantitatieve Woonzorgopgave voor is vastgesteld in 2020.

Gezondheidscentrum / praktijkruimte

Hieronder vallen de ruimtes voor eerstelijns zorg, zoals huisartsen, fysiotherapeuten en tandartsen. De Landelijke Huisartsen Vereniging geeft aan dat een groepspraktijk voor huisartsen (3,5 Fte) een grootte heeft van 460 vierkante meter. De gemiddelde (Zaanse) groepspraktijk met verschillende zorgdisciplines is 570 vierkante meter.

De referentienorm verZaanst op basis van:

- Zaanse data over het totaal aantal zorg vierkante meters in relatie tot het aantal woningen.
- Geen vastgesteld beleid aanwezig met vierkante meter normen.

Apotheek

Dit houdt in een zelfstandige apotheek. De gemiddelde apotheekgrootte (in Zaanstad) is 300 vierkante meter.

De referentienorm verZaanst op basis van:

- Zaanse data over het totaal aantal vierkante meters apotheek in relatie tot het aantal woningen.
- We hebben geen Zaans beleid met vierkante meter normen.

Dagbestedingslocatie

Hieronder vallen plekken waar WMO aanbieders inloop, meedoen en meewerk activiteiten aanbieden voor inwoners (jong en oud) die een geïndiceerde dagbesteding nodig hebben.

De referentienorm verZaanst op basis van:

- Gepeilde behoefte aan dagbestedingslocaties bij een aantal grote WMO-aanbieders.
- Zaanse data over het gebruik van de dagbestedingsvoorzieningen.
- Er is geen Zaans beleid met vierkante meter normen.

Sociaal wijkteam

Locaties waar het Sociaal Wijkteam de nulde- en eerstelijns zorg bieden aan inwoners (18 jaar en ouder) in de wijk. Het gaat hierbij om hulp en ondersteuningsvragen over onder meer participatie en schuldhulpverlening. Een Sociaal Wijkteam in Zaanstad is gemiddeld 170 vierkante meter groot.

Amsterdam heeft geen voorziening 'Sociaal wijkteam'. Daarom is een nieuwe referentienorm gevormd op basis van:

- Zaanse data over het benodigd aantal vierkante meters voor de Sociaal Wijkteam locaties in relatie tot het aantal woningen.
- Er is geen Zaanse beleid met vierkante meter normen.

Centrum Jong

Locaties waar het Centrum Jong inwoners (ouders, verzorgers, kinderen, en jongeren tot 23 jaar) nulde- en eerstelijns zorg biedt bij opvoeden en opgroeien. Een Centrum Jong is in Zaanstad gemiddeld 460 vierkante meter.

Amsterdam heeft geen voorziening 'Centrum Jong'. Daarom is een nieuwe referentienorm gevormd op basis van:

- Zaanse data over het totaal aantal Centrum Jong vierkante meters in relatie tot het aantal woningen.
- Er is geen Zaanse beleid met vierkante meter normen.

Jeugdteam

Locaties waar het Jeugdteam inwoners (ouders, verzorgers, kinderen, en jongeren tot 23 jaar) tweedelijns zorg biedt bij gedrags- of emotioneel probleem, bij een verstandelijke beperking en/of ondersteuning bij de opvoeding. Een Zaanse Jeugdteam locatie is gemiddeld 150 vierkante meter.

Amsterdam heeft geen voorziening 'Jeugdteam'. Daarom is een nieuwe referentienorm gevormd op basis van:

- Zaanse data over het benodigd aantal Jeugdteam vierkante meters in relatie tot het aantal woningen.
- De doorontwikkeling van het Jeugdteam naar één stichting lijkt vooralsnog geen andere behoefte aan vierkante meters te geven.
- Er is geen vastgesteld beleid aanwezig over vierkante meter normen.

4.3 Categorie Ontmoeten

De gemeente is (grotendeels) verantwoordelijk voor de subsidiering van (programmering van) deze voorzieningen. In een aantal gevallen kan de gemeente ook huurder of eigenaar zijn van een voorziening waarin ontmoeting kan plaatsvinden.

Buurthuis/ buurtkamer

Ruimtes waar (ongeorganiseerd) ontmoetingen plaatsvinden, georganiseerde activiteiten gegeven worden en wijkbewoners ruimtes kunnen huren voor verenigingsactiviteiten.

De referentienorm verZaanst op basis van:

- De Zaanse dataset geeft een hoog gemiddeld aantal vierkante meter buurthuis per woning. Dit is te verklaren door de historie van Zaanstad (de voormalige Zaangemeenten/ dorpen hadden ieder een eigen buurthuis). En dat bij de keuze voor een pand de beschikbaarheid leidend was en niet zozeer de behoefte en een ruimtelijk programma van eisen.
- Zaanstad is bezig met een binnenstedelijke/-dorpse verdichting. Vaak is er een (actief) buurthuis in de wijk. Wel zal de behoefte aan ontmoeten (als breder thema) blijven, waardoor er wel een vierkante meter behoefte is.
- Een proefberekening in een aantal wijken.
- Er is geen Zaanse beleid met vierkante meter normen.

Jongerenvoorziening

Het gaat hierbij om een locatie waar kinderen en jongeren (10 tot 27 jaar) overdag terecht kunnen met vragen over onder meer werk, school, geldzaken. En waar na school-/werktijd een diverse programmering gericht op jongeren kan worden gegeven.

We houden dezelfde referentienorm aan als Amsterdam:

- Er is geen Zaanse beleid met vierkante meter normen.
- De Amsterdamse referentienorm biedt een goed uitgangspunt en ook passend bij de visie op Jongerenwerk..
- De term 'Jongeren centrum' aangepast naar 'Jongerenvoorziening'.

4.4 Categorie Kunst en Cultuur

De gemeente ondersteunt, jaagt aan en subsidieert organisaties die werken binnen de cultuursector en bezit enkele cultuurgebouwen en kunst in de openbare ruimte.

Kunst en cultuur op wijk- en stadsniveau

Hieronder vallen culturele voorzieningen op wijkniveau en stadsniveau. Denk aan een broedplaats of een (pop)podium. Daarnaast aan kunst op beeldbepalende plekken of langs routes in de openbare ruimte.

We houden dezelfde referentienorm aan als Amsterdam:

- We hebben geen Zaanse beleid met vierkante meter normen. En de bestaande locaties verschillen erg qua grootte.
- De referentienormen in Amsterdam bieden een goed uitgangspunt, passend bij Cultuurvisie van Zaanstad.

4.5 Categorie Sport

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg van binnen- en buitensportvoorzieningen en onderhoudt deze in samenwerking met het Sportbedrijf en buitensportverenigingen.

Sporthal en veldoppervlakte

Het gaat hierom het (georganiseerd) binnen sporten en buiten sporten (zoals korfbal, tennis, hockey en voetbal).

De referentienorm verZaanst op basis van:

- Zaanse visie op sport.
- Onderzoek (2021) naar sportbehoefte en bezettingsgraden van sporthallen en sportvelden.

4.6 Categorie Groen

De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van de openbare ruimte.

Groen

Het gaat hierbij om gebruikersgroen (recreëren en ontmoeten) en eco-systeemgroen (klimaatbestendigheid: hitte en wateroverlast - kijkgroen). En betreft onder meer parken, gevel- en daktuinen.

- We hebben geen vastgestelde groen norm. Wel kaders voor klimaatadaptatie en bomenbeleid; deze worden gebruikt bij de inrichting van het groen.
- Er is een onderscheid tussen:

- o norm voor openbaar groen per inwoner als maatschappelijke voorziening (gezondheid, bewegen)
- o minimum eisen aan groen voor klimaatbestendige gebiedsontwikkeling vanuit de MRA Basisveiligheidsniveaus, het Bomenbeleidsplan 2020-2050 en het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie.

De norm vanuit het maatschappelijke voorzieningenmodel is *kwantitatief*, gericht op vierkante meters openbaar groen voor bewoners om te bewegen en te verblijven etc. De eisen vanuit klimaatadaptatie zijn vooral *kwalitatieve* eisen aan het groen.

De normen voor groen zijn vanuit klimaatadaptatie:

- o norm voor boomkroonbedekking: minimaal 30% op openbare verblijfplekken en 20% gemiddeld
- o norm voor groen per buurt: minimaal 30%
- o norm voor verkoelend horizontaal en verticaal oppervlak van gebouwen (bij voorkeur groen): minimaal 50% van dat oppervlak

Tegelijk met de opgave vanuit het maatschappelijke voorzieningenmodel moet ook aan deze normen worden voldaan

- Op basis van de Zaanse data over het totaal aantal vierkante meters van de huidige hoeveelheid groen in wijken (niet zijnde groot groen, zoals parken) in relatie tot het aantal woningen komen we uit op een soortgelijke norm.
- De norm voor gemengd stedelijk is aangepast om deze in binnenstedelijke ontwikkelingen haalbaarder te maken.
- Per woonmilieu een aparte referentienorm, omdat de type woningen en woningdichtheid gevolgen heeft voor de beschikbare hoeveelheid ruimte.
- Waarbij geldt dat met name in geheel nieuwe wijken (zonder bestaande structuur voor groot groen) de hoge norm passend is.

4.7 Categorie Spelen en Sporten

Rol gemeente bij voorzieningen onder categorie Spelen en Sporten

De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van de speelplekken en sportplekken in de openbare ruimte.

Spelen in openbare ruimte

Het gaat hier om speelplekken voor kinderen (0-6 jaar, 7 tot 12 jaar en 13 jaar en ouder) en daarnaast grote speelvelden voor onder meer basketbal, skatebaan, urban sports. Elke leeftijdscategorie en type speelveld heeft een andere grootte aan speelveld en –plek.

De referentienorm verZaanst op basis van:

- Speelruimtebeleidsplan 2017.

Sporten in de openbare ruimte

Sporten gebeurt steeds minder in georganiseerd verband. Sporten in de openbare ruimte is daarom aan het toenemen. Dit betekent dat er in parken en op andere plekken ruimte moet zijn om zelfstandig te kunnen sporten en bewegen (wandelpaden, fitness toestellen).

We houden dezelfde referentienorm aan als Amsterdam:

- We hebben geen Zaanse norm.
- De referentienormen in Amsterdam bieden een goed uitgangspunt.
- Passend bij de Zaanse visie op Gezondheid.

gemeente Zaanstad

Stadhuisplein 100, 1506 MZ Zaandam
Postbus 2000, 1500 GA Zaandam

T 14 075
www.zaanstad.nl